

Projektamn:	Kapacitetsförstärkning varsel och grön omställning
Projektägare:	REGION VÄSTERBOTTEN
RUS prioriterad område:	6.Västerbotten - en region rik på kompetenser
RUS delprioritering:	6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter.
Berörda län/Kommun:	Skellefteå kommun
Sökt belopp:	12 999 998 kr
Sökt projektkostnad:	51 559 000 kr
Projektperiod:	2025-04-01 - 2028-03-31

Skellefteå har genomgått en snabb industriell omställning och blivit en central aktör i Sveriges gröna omställning. Stora investeringar i batteriproduktion och hållbar teknik har skapat många arbetstillfällen och lockat internationell arbetskraft. Samtidigt har detta medfört utmaningar som bostadsbrist och brist på specialiserad arbetskraft.

Den senaste tidens varsel och uppsägningar har dock skapat osäkerhet. Global konkurrens och ekonomiska förändringar har lett till neddragningar, vilket ställer krav på nya strategier för att behålla och omfördela arbetskraft. En effektiv samverkan är avgörande för att minska arbetslöshet och stärka regionens långsiktiga utveckling.

Projektets huvudmål är att stärka förmågan hos berörda organisationer att hantera förändringar i snabba omställningar och akuta kriser på arbetsmarknaden.

Förslag till beslut

BIFALL:

REGION VÄSTERBOTTEN beviljas **12 999 998** kr, dock högst **25,21** % av godkända kostnader uppgående till 51 559 000 kr för projektet *Kapacitetsförstärkning varsel och grön omställning* för projektperioden 2025-04-01 - 2028-03-31. Beslutet har fattats med stöd av förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken. Medel disponeras ur anslaget 1:1.

REGION VÄSTERBOTTEN beviljar stöd av följande skäl:

Projektet uppfyller kraven fastställda i Region Västerbottens Agenda för hållbar finansiering och bidrar i hög grad till prioritetshöjande aspekterna Sammanhållen region och Hållbar regional tillväxt.

Bedömda resultat och konsekvenser

Urvalskriterier och prioriteringar

I nedanstående två tabeller framgår hur projektet uppfyller Region Västerbottens krav och prioritetshöjande aspekter fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering.

KRAV fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering	Nej	Ja
Projektet är avgränsad från den sökandes ordinarie verksamhet i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats		X
Projektet har en projektlogik som visar vilka problem ska lösas, vad ska uppnås, genom vilka åtgärder projektets mål uppnås och med vilka resurser detta görs		X
Jämställdhet är integrerad i projektet		X
Mångfald inklusive integration och andra sociala aspekter är integrerad i projektet		X
Ekologisk hållbarhet är integrerad i projektet		X
Ekonomisk hållbarhet är integrerad i projektet		X

PRIORITETSHÖJANDE ASPEKTER fastställda i Agenda för hållbar finansiering	Inte alls	I låg grad	Delvis	I hög grad	I mycket hög grad
Projektet bidrar till att Västerbotten är en sammanhållen region				X	
Projektet bidrar till hållbar regional tillväxt				X	
Projektet bidrar till positiva hållbarhetseffekter genom insatser som i huvudsak syftar till att hantera regionala hållbarhetsutmaningar inom jämställdhet, mångfald inklusive integration och andra sociala dimensioner och miljö och klimat.					

Sammanfattande bedömning

Projektet följer intentionerna i RUS prioriterat område 6. Västerbotten - en region rik på kompetenser och mer specifikt delprioritering 6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter.

Ansökan är av särskild karaktär då det rör sig om aktiviteter som förhoppningsvis kan lindra de effekter som riskerar att komma för såväl samhälle som individer utifrån de stora varsel och uppsägningar som skett på företaget Northvolt i Skellefteå. Med anledning av detta söker Region Västerbotten tillsammans med Skellefteå kommun som samverkanspart om ca 13 mkr (1:1 medel) utifrån en totalbudget om 51,5 mkr. Ansökan ligger inom den extrautlysning med namnet "Kapacitetsförstärkande åtgärder för Norr och Västerbotten" som ESF+ öppnat upp under början av året.

Projektansökan beskriver en godkänd projektlogik där man på ett godtagbart sätt beskriver vilka problem som ska lösas, vad man vill uppnå samt genom vilka aktiviteter som detta ska uppnås. Projektet har en god problemformulering där man på ett konkret sätt försöker att beskriva vad problemet är och hur man avser att jobba med detta i projektet. Ett större tydlighet mellan aktiviteter och konkreta samt mätbara indikatorer hade stärkt ansökan ytterligare. Det hade även kunnat förtydligas ännu mer konkret vad sökande avser att göra med de medel man söker om genom en tydligare aktivitetsbeskrivning. Exempelvis när sökande beskriver en aktivitet som "insatser som skapar tillit, trygghet och ett inkluderande förhållningssätt bidrar till bred delaktighet bland kvinnor och män för ett socialt hållbart samhälle". Här kunde man beskrivit vilka dessa insatser är på ett bättre sätt för att tydliggöra mer specifikt vad beviljade medel ska användas till.

I ansökan förklarar sökande på ett tydligt och genomtänkt sätt hur hållbarhet integreras i projektet. Den sociala hållbarheten framträder särskilt genom projektets fokus på att bygga strukturer som i slutändan har som mål att leda till ett starkare stöd för individer i deras väg mot anställningar, vilket gör det möjligt för dem att stanna kvar i regionen eller i landet. Detta är något som påverkar både individer men också hela familjer på ett positivt sätt sett ur ett hållbarhetsperspektiv. Den ekologiska hållbarheten knyts till projektet genom Northvolts roll som en drivande kraft i den gröna omställningen i norra Sverige.

Ansökan bedöms beakta en ekonomisk hållbarhet där man försöker säkerställa en god ekonomisk hushållning med goda resultat utifrån tillgängliga resurser. Som nämnts ovan skulle en större tydlighet i aktivitetsplanen stärkt ansökan, detta gäller främst mot den aspekt som rör ekonomisk hållbarhet.

Projektet är avgränsad från sökandes ordinarie verksamhet i fråga om aktivitet, tid och resurser.

Utifrån prioritetshöjande aspekten Sammanhållen region är bedömningen att ansökan i hög grad avser att jobba med denna del. Aktiviteter som sker med målet att kunna bibehålla kompetent personal i länet bidrar såväl till närområdet och dess näringsliv men också för regionen i stort. Utöver de har man en god förankring i målgrupp och den egna organisationen då samtliga parter inser vikten av att sätta in insatser på ett tidigt plan för att mildra effekterna av varsel och uppsägningar. Man söker en stor summa 1:1 medel vilket gör att kravet på ett stort regionalt mervärde ökar. Bedömningen är dock att dessa insatser är av kritisk karaktär i det läge som just nu råder vilket gör att mervärdet för regionen ses som högt.

Ansökan bedöms också i hög grad bidra till prioritetshöjande aspekten Hållbar regional tillväxt. Detta då projektet har ett projektmål om ökade ekonomiska värden för regionen samt en fortsatt ökad attraktivitet.

Sammanfattningsvis föreslås ansökan bifallas.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

-

Resurser och finansiering

-

Bilagor

-

Beslut expedieras till

Ansvarig strateg:

Projekt-PM

ÄrendelD
20371939

Diarie-nr
REGAC 41-2025

Sammanfattning

Skellefteå har genomgått en snabb industriell omställning och blivit en central aktör i Sveriges gröna omställning. Stora investeringar i batteriproduktion och hållbar teknik har skapat många arbetstillfällen och lockat internationell arbetskraft. Samtidigt har detta medfört utmaningar som bostadsbrist och brist på specialiserad arbetskraft.

Den senaste tidens varsel och uppsägningar har dock skapat osäkerhet. Global konkurrens och ekonomiska förändringar har lett till neddragningar, vilket ställer krav på nya strategier för att behålla och omfördela arbetskraft. En effektiv samverkan är avgörande för att minska arbetslöshet och stärka regionens långsiktiga utveckling.

Projektets huvudmål är att stärka förmågan hos berörda organisationer att hantera förändringar i snabba omställningar och akuta kriser på arbetsmarknaden.

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Under de senaste åren har Skellefteå genomgått en kraftig industriell omställning. Denna satsning har placerat Skellefteå i centrum för den gröna omställningen och gjort staden till en viktig del av Sveriges framtida industriella landskap. Genom stora investeringar i hållbar teknik och batteriproduktion har Skellefteå inte bara skapat tusentals arbetstillfällen, utan också lockat internationell arbetskraft och underleverantörer till regionen.

Samtidigt har denna snabba utveckling medfört betydande utmaningar. Bostadsbristen har blivit påtaglig när inflyttningen ökat snabbare än vad infrastrukturen kunnat hantera. Skellefteå kommun har därför tvingats planera och bygga nya bostadsområden i en takt som saknar motstycke i stadens moderna historia. Utöver bostadsfrågan har även kompetensförsörjningen visat sig vara en utmaning. Skellefteå och dess näringsliv i regionen behöver specialiserad arbetskraft, men rekryteringen har inte alltid varit enkel. Utbildningsinsatser och samarbeten med universitet och yrkeshögskolor har initierats för att möta efterfrågan.

Den senaste tidens varsel och uppsägningar har dock skapat oro. Cirka 1 000 personer har berörts av neddragningar inom Northvolt och andra närliggande företag. Orsakerna är flera, men ökad global konkurrens, särskilt från Kina, samt konjunkturförändringar har påverkat lönsamheten och produktionstakten. Detta ställer nya krav på regionen och dess näringsliv, då en del av den arbetskraft som rekryterats nu riskerar att stå utan sysselsättning. Trots utmaningarna finns en vilja om att Skellefteå kan hantera denna omställning. Kommunen arbetar aktivt med att skapa långsiktiga lösningar för att säkra jobb och behålla kompetens i regionen. Målet är att inte bara överleva den nuvarande krisen, utan att bygga en stabil och hållbar framtid för den gröna industrin i norra Sverige. För att möta dessa utmaningar har regeringen och lokala aktörer lagt fram planer för att stärka Skellefteås näringsliv och arbetsmarknad. En satsning på grön industri och nya teknikkuster är en del av strategin. Samtidigt är det avgörande att företagen kan anpassa sig till de ekonomiska realiteter som råder, exempelvis genom att diversifiera sin

produktion och minska beroendet av enskilda marknader. Northvolt som nu (januari 2025) genomgår en större rekonstruktion som påverkar anställda, underleverantörer, tjänstesektorn och hela den regionala ekonomin.

Nuläget är alltså kärvt, och mycket ligger utanför kommunens och regionens möjlighet att påverka. Om de olika aktörerna inte samverkar på ett effektivt sätt riskerar konsekvenserna av uppsägningarna att förvärras. Utan gemensamma insatser kan arbetslösa stå utan rätt stöd för omställning, företag kan få svårt att hitta den kompetens de behöver, och kommunen kan få svårare att planera för bostäder, skolor och samhällsservice. Om varje part arbetar isolerat kan viktiga initiativ gå förlorade, vilket kan leda till längre arbetslöshetstider, kompetensflykt och en försvagad regional tillväxt. För att hantera situationen krävs ett nära samarbete där resurser och insatser samordnas för att skapa långsiktiga lösningar.

När vi sammanfattar nuläget ser vi att det huvudsakliga problemet, som vi vill bemöta i det här projektet, är att regionens ansvariga myndigheter, organisationer och arbetsgivare inte samverkar i tillräckligt hög grad. Vi saknar tillräckliga gemensamma resurser och kapacitet att hantera den nya och eventuellt kommande situationer. Vi saknar även nya arbetssätt att hantera snabba omställningar och akuta kriser på arbetsmarknaden, som samtidigt kan bidra till att stärka det långsiktiga arbetet för att skapa en inkluderande och attraktiv arbetsmarknad, och som bidrar till hållbar tillväxt och omställningen i regionen.

Förväntat resultat av projektet på kort och lång sikt

Projektets huvudmål är att stärka förmågan hos berörda organisationer att hantera förändringar i snabba omställningar och akuta kriser på arbetsmarknaden.

Insatserna är viktiga för att Skellefteå och Västerbotten ska kunna utveckla en flexibel, inkluderande och attraktiv arbetsmarknad, som genererar hållbar tillväxt och bidrar till omställning i regionen.

Delmål

- mer effektiva och smarta arbetssätt och metoder för att säkerställa att Skellefteå fortsätter att vara en attraktiv plats att flytta till och bo kvar på, även i en tid av osäkerhet
- nya eller utvecklade utbildningsmodeller särskilt anpassade för framtidens arbetsmarknadsbehov
- förbättrad mottagarkapacitet hos arbetsgivare och stärkt matchning mellan arbetsgivare och arbetstagare
- stärkt samverkan mellan aktörer på olika nivåer, med koppling till en bredare europeisk kontext.

Vi har arbetat fram följande indikatorer till delmålen:

Indikator delmål 1

15 samarbeten/aktiviteter

Indikator delmål 2

En framtagen och testad utbildningsmodell

Indikator delmål 3

15 arbetsgivare med förbättrad mottagarkapacitet

Indikator delmål 4

- 10 samverkansinsatser
- 5 analyser
- 8 lärtillfällen

Skellefteå 2030 - Strategi för hållbar samhällsomvandling

- Utbildningar som motverkar kompetensbrister
- Ett brett och öppet etableringsklimat för både människor och verksamheter
- Diversifierad näringslivsstruktur skapar attraktionskraft och bidrar till att befintligt näringsliv kan växa
- En inkluderande arbetsmarknad
- Utveckla bilden av regionen

Målgrupp

Målgruppen är huvudsakligen berörda verksamheter i Skellefteå kommun och Region Västerbotten, samt andra organisationer, myndigheter och arbetsgivare som har ansvar för eller intresse av att samverka i syfte hantera snabba omställningar och akuta kriser på arbetsmarknaden.

Det bakomliggande syftet är att stärka kapaciteten att hantera nuvarande utmaningar på arbetsmarknaden i Skellefteå för var och en av de involverade organisationerna eller verksamheterna, men även att gemensamt möta aktuella samhällsutmaningar och stärka det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet.

Projektets hållbarhetsaspekter

Utmaningar utifrån jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering:

Bristen på samverkan mellan de ansvariga aktörerna kan förvärra redan existerande problem kring jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Jämställdhet; Vi har en segregerad arbetsmarknad i Västerbotten, och den bransch och de företag som drabbats eller riskerar att drabbas av varsel och konkurser idag, är alla mansdominerade. Om det inte finns en medveten strategi för att främja kvinnors deltagande i den gröna omställningen, i tekniska och industriella sektorer eller på ledande positioner, kan könssegregerade yrkesval och ojämlig arbetsfördelning fortsätta att förstärkas. Utan ett integrerat arbetssätt för jämställdhet riskerar könsspecifika hinder att förbli osynliga, vilket kan leda till att kvinnor inte får samma möjlighet att bidra till och dra nytta av den ekonomiska tillväxten. Det är inte bara Skellefteås arbetsmarknad som behöver vara attraktiv för att kvinnor ska vilja stanna här, hela samhället behöver jämställdhets anpassas.

Skellefteå har, likt många andra medelstora städer i Norrland, under ett antal decennier haft en minskande befolkning. Den minskande befolkningen har berott på ett negativt födelsenetto samt en större utflyttning än inflyttning. Kvinnor har i större utsträckning flyttat från Skellefteå, för studier och arbete på annan ort medan män i större utsträckning har bott kvar. Detta har lett till en långsamt ökande övervikt av män i befolkningen. De senaste årens stora industrietablering har inneburit att Skellefteås befolkning vuxit på grund av inflyttning. Den ökande inflyttningen har påverkat könsbalansen på ett mer påtagligt sett än de långsamma förändringarna som vi hittills sett. Kvinnor flyttar fortfarande från Skellefteå i större utsträckning än män och de senaste åren män till Skellefteå i större utsträckning än kvinnor. De senaste åren har antalet män i befolkningen ökat med nästan dubbelt så många som antalet kvinnor. Om den här utvecklingen

fortsätter kommer det att leda till ett mansöverskott, framförallt i åldersspannet 18-30, den så kallade familjebildande åldern.

Tillgänglighet; Om vi inte samarbetar kring tillgänglighetsfrågor riskeras det att anpassningar på arbetsplatser, i utbildning och vid rekrytering inte görs på ett systematiskt sätt. Personer med funktionsnedsättning kan få svårare att komma in på arbetsmarknaden eller att stanna kvar på sina arbetsplatser om inte stöd och resurser samordnas på ett sätt som möter deras specifika behov. Om det inte finns tillräckligt fokus på att skapa tillgängliga och inkluderande arbetsmiljöer, kan detta leda till att många kvalificerade personer utestängs från arbetsmarknaden, vilket försvagar den regionala arbetskraften och ökar ojämlikheten.

Icke-diskriminering; Om vi inte arbetar gemensamt för att identifiera och motverka diskriminerande strukturer på arbetsmarknaden och i rekryteringsprocesser, kan fördomar och ojämlika möjligheter fördjupa sig. Det kan handla om att vissa grupper inte får samma möjlighet att delta i utbildningar, att deras kompetens inte erkänns eller att de stängs av från arbetsmarknaden på grund av strukturella hinder. Det här ser vi redan händer i Skellefteå, när tredjelandsmedborgare måste hitta nytt arbete eller uppnå en medianlön för att kunna få stanna i det fall den sägs upp från sitt arbete. Diskrimineringen blir både mer subtil och systematisk, vilket förhindrar en rättvis och inkluderande arbetsmarknad, om vi inte lyckas hitta vägar runt det. Utan en inkluderande och tillgänglig strategi riskerar vi att viktiga resurser och kompetenser går förlorade och att de mest utsatta inte ges möjlighet att delta i utvecklingen av den gröna industrin och i den ekonomiska omställningen som behövs i regionen.

Kostnadsbudget

Kostnadslag	Totalt
Personal	36 658 999
Externa tjänster	13 600 001
Resor och logi	1 000 000
Investeringar, materiel och lokaler	300 000
Summa kostnader	51 559 000
Projektintäkter	
Summa faktiska kostnader	51 559 000
Bidrag annat än pengar	
Summa bidrag i annat än pengar	0
Summa totala kostnader	51 559 000

Finansieringsbudget

Finansiär	Totalt
Total offentligt bidrag annat än pengar	0
SKELLEFTEÅ KOMMUN	15 360 189
SVENSKA ESF-RÅDET	23 198 813
Total offentlig kontantfinansiering	38 559 002
Total offentlig finansiering	38 559 002

Finansiär	Totalt
Total privat bidrag annat än pengar	0
Total privat kontantfinansiering	0
Total privat finansiering	0

Finansiering	Totalt
Region Västerbotten	12 999 998